41833 ـ چگونه حج پذیرفته شده‌ای داشته باشی؟

سوال

چه کارهایی است که مسلمان باید انجام دهد تا حجش ان شاء الله مقبول باشد؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

«کارهایی که برای پذیرفته شدن حج باید انجام دهد این است که: نیتش از حج، خشنودی الله عزوجل باشد که این همان «اخلاص» است و در انجام حج از رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ پیروی کند که این «متابعت» است و هر عمل صالحی به جز با این دو شرط اساسی پذیرفته نمی‌شود: اخلاص، و پیروی از پیامبر صلی الله علیه وسلم؛ به دلیل این سخن الله تعالی که می‌فرماید:

وَمَا أُمِرُوا إِلا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ [بینه: ۵]

(و فرمان نیافته بودند مگر آنکه الله را بپرستند و در حالی که به توحید گراییده‌اند دین [خود] را برای او خالص گردانند و نماز برپا دارند و زکات بدهند و دین پایدار همین است).

و به دلیل سخن پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ که می‌فرماید: «همانا کارها به نیت‌ها وابسته است و هر کس همان چیزی را دارد که نیت کرده است» و این سخن ایشان ـ صلی الله علیه وسلم ـ که می‌فرماید: «هر عملی که امر ما بر آن نباشد مردود است».

پس این مهمترین کاری است که حاجی باید بر آن تاکید داشته باشد: اخلاص و پیروی از پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ و پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ در حال حج می‌فرمودند: «مناسک خود را از من بگیرید».

و از جملهٔ عوامل پذیرش حج این است که حج با مال حلال باشد و اگر با مال حرام حج کند کارش درست نیست بلکه برخی از علما گفته‌اند حج در این حالت به جا نمی‌آید و برخی گفته‌اند: اگر با مالی که اصلش حرام است حج کنی در واقع تو حج نکرده‌ای بلکه شتران حج کرده‌اند.

از دیگر عوامل آن این است که از آنچه الله از آن نهی کرده اجتناب کند، به دلیل این سخن حق تعالی که می‌فرماید:

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلا رَفَثَ وَلا فُسُوقَ وَلا جِدَالَ فِي الْحَجِّ [بقره: ۱۹۷]

(حج در ماه‌های معینی است، پس هر کس در این [ماه]ها حج را [بر خود] واجب گرداند [بداند که] در اثنای حج همبستری و گناه و جدال [روا] نیست).

بنابراین از هر آنچه الله به طور عام بر او حرام ساخته است ـ چه در حج و چه در غیر حج ـ مانند فسوق و عصیان و سخنان و کارهای حرام و لذت بردن از آلات لهو و مانند آن خودداری کند و از هر آنچه الله به طور خاص برای حج حرام ساخته مانند نزدیکی با زنان و تراشیدن مو [در حال احرام] دوری کند و همچنین از هر آنچه پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ پوشیدن آن را در حال احرام حرام دانسته دوری کند، یا به عبارتی جامع‌تر: از همهٔ ممنوعات احرام دوری کند.

همچنین برای حاجی شایسته است که نرم‌خو و آسان‌گیر باشد و در مالش و کارش کریم باشد و به اندازهٔ توانش به برادرانش نیکی کند و واجب است که از آزار مسلمانان دست بردارد، چه در مشاعر حج و چه در بازار، و باید هنگام ازدحام در مطاف و ازدحام در هنگام سعی و در جمرات و دیگر اماکن از آزار مردم خودداری کند. این‌ها اموری است که باید حاجی در نظر داشته باشد و واجب است که آن را انجام دهد. از نزدیک‌ترین راه‌ها برای انجام این امور این است که انسان با شخصی از اهل علم همراهی کند تا امور دینش را به او یادآور شود و اگر برایش امکان ندارد پیش از رفتن به حج از کتب علمای مورد اعتماد بخواند تا آنکه الله را بر اساس بصیرت عبادت کند».

شیخ ابن عثیمین رحمه الله (فتاوی ابن عثیمین: ۲۱/۲۰).